

čegav da je prav za prav. Ko bi pa zadruga take stroje na svoj račun kupila in jih v posamične vasi razdelila, bili bi sicer njena lastnina, rabili bi jih pa vendar le kmetje. Brano za travnike ali stiskalnico (prešo) za sadje ni treba, da bi vsak kmet svojo imel, za celo vas, če ni prevelika, zadostuje ena sama, danes jo rabi ta, jutri drugi sosed. Tudi mlatilnica, slamoreznica in marsikateri drugi stroj lahko služi trem, štirim posestnikom. Tako bi se kmetom delo olajšalo in skrajšalo, in če bi jim vsled tega kaj prostega časa ostalo, bodo že znali tistega na koristen način porabiti.

Kadar bodo kmetovalci s pomočjo svojih zadrug svoje pridelke sami prodajali in svoje potrebe sami naročali in kupovali, tedaj bodo rešeni tistih mestnih in trških nemškutarsko-liberalnih prekupcev in kramarjev, ki si s slovenskimi groši svoje žepe krpajo, v zahvalo pa Slovence zasramujejo in zatirajo. Tisti dobiček, ki ga zdaj ti možiceljni imajo tako pri kupovanju kmetijskih pridelkov, kakor pri prodaji tujih izdelkov, bode potem kmetom ostal, prekupcem pa ostane cesta odprta v Bismarkovino, kamor jih srce vleče.

Zadruga bi morale svojim članom, to je, sosedom svojega okraja, v vseh rečeh kot varhinje in pomočnice na strani stati. Skrbeti imajo za ceno posojila. V krajih, kjer so hiše raztresene, da se ni bati velike škode na enkrat, lahko napravijo lastno zavarovalnico zoper požar. Če bi imel kak posestnik na kant priti, naj mu seže zadruga pod pazduho, ako je le še kaj rešitve. Ako pa ni pomoči, naj zadruga skrbi, da kupi posestvo kak domačin in kmet, ne pa kak tujec ali mestni škric, ki bi se hotel le z lovom kratkočasiti in s svojimi gozdarji sosedo trpinčiti in v denarne globe spravljati.

4. Želeti bi tudi bilo, ko bi zadruga kmeta rešile nepotrebnih in dragih pravn. Manjše pravde naj bi razsojeval zadružni odbor brezplačno, nepotrebne naj bi zabraniti skušal, pri velikih pravnah pa naj bi sosedom kot varuh in svetovalec na strani stal.

Kakor potrebe nanesejo, bodo morale zadruga prevzeti še marsikatero drugo opravilo svojemu okraju v korist; kaj in kako, to bodo pokazale se le izkušnje. Začnimo le enkrat in ustanovimo več takih zadrug; po slovenskem pregovoru, da »delo človeka uči«, se bo kmalo pokazalo, kako jih bo treba urediti in preosnoviti, da bo za naše razmere najbolj pripravno. F.

Cerkvene zadeve.

Dve svečanosti pri Sv. Štefanu.

Letošnji praznik oznanjenja Marije Device je bil za župnijo Sv. Štefana posebno vesel zaradi dveh izvanrednih cerkvenih svečanostij. Prva je bila slovesno blagoslovljenje novega križevega pota. Naša župnijska cerkev je spremenila stari, nepravilno slikani, pa tudi nepravilno blagoslovljeni križev pot z novim, katerega je daroval občespoštovani Jurij Pevec. Blagi mož si s tem ni le postavil trajnega spomina pri svojih rojaki, ampak zagotovil si je plačilo tudi pri Očetu nebeskem.

Krasne podobe na platnu je slikal po Führichu akademični slikar gospod Ivan Gosar v Celju. To njegovo ne predrago cerkveno delo je prvo, katerega je naš slovenski umetnik izvršil na Štajarskem, odkar je došel k nam iz Gorice. Nič manj hvalevredno in po ceni je priredil trpeče hrastove, deloma pozlačene okvire za križev pot znani podobar in pozlatař g. Anton Pavlič na Bučah.

Na praznik oznanjenja M. D. so blagoslovili velč.

o. Gregor, duhovni svetovalec iz kapucinskega samostana v Celju, novi križev pot. Kako ganljiva je bila ta cerkvena svečanost! Že okoli 9. ure se je zbrala od blizu in daleč ogromna množica vernega ljudstva. Ob 10. se je pomikala iz župnijske cerkve dolga procesija proti vaški kapelici, kjer so bile shranjene podobe križevega pota. Pred duhovniki je šla dolga vrsta ovenčanih, deloma belo oblečenih solarskih deklic, imajočih bele sveče v rokah. Med molitvijo sv. rožnvenca in milim petjem dospemo do kapelice. Tu vzdigne 14 krepkih mladeničev novi križev pot in ga nesejo v procesiji. Križev pot se razpostavi potem pred velikim oltarjem, in zdaj se prične slovesna služba božja.

O. Gregor stopijo na leco, ter oznanjujejo zvesto poslušajoči množici božjo besedo. Po kratkem uvodu o današnji svečanosti nam razložijo obilne koristi premišljevanja Jezusovega trpljenja in njegove grenke smrti, ter nas podučijo, kako se moremo udeležiti obilnih odpuškov pri obiskovanju sv. križevega pota. Večkratno ihtenje pobožnih poslušalcev je dokaj pričalo, da je seme jedrnatih božje besede padalo na rodovitna srca.

Nato so blagoslovili pred velikim oltarjem vse podobe križevega pota skupaj, potem pa še vsako podobo posebej na dotičnem mestu, kjer je bila na steno obešena. Težko kedaj smo s toliko srčno pobožnostjo premišljevali sv. križev pot, kakor takrat pred vsako podobo, ko je dospela na svoje stalno mesto. Po blagoslovljenju pa so imeli Gregor slovesno sv. mašo, pri kateri sta stregla č. gg. župnika iz Slivnice in Žusma. Tema, kakor č. gg. župnikoma iz Zibike in Ponikve, bodi izrečena tu srčna zahvala, da so s svojo navzočnostjo povikšali našo cerkveno svečanost. (Konec prih.)

Salezijanski sotrudniki.

Salezijanski sotrudniki ali sodelavci, pobožna družba ali nekaka bratovščina, so poklicani, da pouspešujejo don Boskova dela. Ti so sploh dobri kristijani obeh spolov, vsakega stanu, kateri v krogu svoje družine živeti in sredi sveta duh »pobožne družbe salezijanske« ohranijo, ter ji z moraličnimi in fizičnimi pripomočki pomagajo, da dosega svoj glavni namen, namreč, krščansko vzgojo uboge in zapuščene mladine. Don Bosko je društvo za duhovne in ne-duhovne, kateri so mu mogli že v začetku veliko pomagati, zato ustanovil, da bi pomnožil število tistih, ki mu morejo pomagati, da bi okrožje njih delavnosti razširil in blagor duš pospešil. Izdal je malo postav, katero je bil predložil sv. očetu Piju IX., ki so jo z dekretom dne 9. maja 1876 potrdili ter novemu društvu podarili mnogo duhovnih milostij in veliko odpuškov. Pij IX. so celo hoteli, da se piše njihovo ime na čelu kazala sodelavcev, spodbujevali so kardinale in škofo, naj se zapišejo in v zaupnem govoru so rekli nekoč: »Salezijanski sodelavci so odločeni veliko dovrševati v cerkvi in družbenem življenju. Njih delovanje meri zlasti na izobrazbo in podporo mladini, s časom jih bodo visoko cenili, in jaz menim, da ne bom videl samo družin, ampak cele vasi in mesta, ki se bodo pridružili temu društvu. Zato tako zelo ljubim njegove sodelavce in jim vedno zadovoljnost rad skazujem.«

In Leon XIII, brž ko so bili povzdignjeni na prestol, blagovolili so salezijanski sodelavec postati, kakor so bili Pij IX., in rekli so: »Jaz nočem biti samo kot sotrudnik zapisan, temuč hočem biti res prvi delavec.« Nekoč so rekli don Bosku: »Kolikokrat govorite s sotrudniki, jim recite, da jih prav iz srca blagoslovjam, kajti njih delovanje je, mladino pogube reševati, in samo enega mišljenja morajo vsi biti, nji pomagati, da se v duhu svetega Frančiška Salezija vse dobro pouspešuje.« — Tudi don Bosko, ki je s svojim bistrim

očesom pregledal človeško revščino in tudi prihodnost, je videl v ustanovitvi družbe salezijanskih sodelavcev delo za ohranjenje in obnovitev družbe, katero (delo) se bode razširilo po vsem svetu.

Imel je tudi navado reči: Če bodo škofje in duhovniki spoznali, kako mogočno pomoč morejo imeti pri vsakem dobrem in velikem delu po tej družbi salezijanskih sodelavcev, se bodo potrudili jo v svojih škofijah in župnijah ustanoviti. Prišel bode čas, ko bode dober katolik in salezijanski sotrudnik istega pomena.

(Konec prih.)

Gospodarske stvari.

Mariborska posojilnica.

V letu 1895. je pristopilo posojilnici 159 novih družstvenikov, izstopilo pa 83. Vsled tega je naraslo število družstvenikov na 2397, kateri imajo 130 glavnih deležev v znesku 13.000 fl. in 3896 upravnih deležev v znesku 38.960 fl., skupaj 51.960 fl. Prošenj za posojila se je vložilo med letom 549 in 354 prošnjam se je ugodilo. Skupaj se je izposodilo 1895. leta 212.730 fl. 63 kr. in vrnilo na posojila 188.355 fl. 50 kr. Stanje posojil se je torej zvišalo za 24.375 fl. 13 kr. in znaša koncem leta 639.250 fl. 15 kr.

Izmed vseh posojil jih je 1938 v skupnem znesku 408.368 fl. 58 kr. na osebni kredit pod poroštvo, ki so se obrestovala po 6% na leto. Posojil na osebni kredit, katera pa so se zaradi varnosti porokov tudi še pri posestvih, dolžnikov — vendar pa ne pod strogo popilarno varnostjo vknjižila, bilo je 134 v skupnem znesku 104.705 fl. 62 kr. Ta posojila so se obrestovala z 5½% na leto. Hipotekarnih in drugih posojil proti zastavi in 5% obrestim, in posojil drugim denarstvenim zavodom, šolskim svetom in občinam, katera so se tudi obrestovala po 5%, bilo je 145 v skupnem znesku 120.175 fl. 95 kr.

Iz čistega dobička v znesku 9717 fl. 90 kr. se izplača po sklepu občnega zbora z dne 23. svečana t. l. zadružnikom na njih deleže 5% dividenda. Znesek 3887 fl. 16 kr. se je priklopil po sklepu občnega zbora specialnemu zadružnemu (rezervnemu) fondu za pokritje slučajnih zgub, kateri fond se je povišal s tem na 32.344 fl. 14 kr. Občni zadružni fond znaša 22.115 fl. 94 kr. in celi zadružni fond torej 54.460 fl. 8 kr. Znesek 1190 fl. 77 kr. se je dodal posebnej »ustanovi za dobrodelne namene«, osnovanej pri rednem občnem zboru l. 1890. S tem je narasla ta ustanova na 15.495 fl. 82 kr. Razven tega se je odločil po sklepu občnega zbora iz čistega dobička še znesek 1000 fl. a. vr. neposredno v dobrodelne namene, posebno v podporo šolskim in dijaškim društvom, dijaškim kuhinjam itd.

Franc Rapočeve ustanova je narasla tekom leta na 30.912 fl. 52 kr. Iz dohodkov ustanove podelila je posojilnica osmerim visokošolcem stipendija v znesku po 150 fl. a. vr.

Posojilnice lastno premoženje, ki je znašalo po računskem sklepu za 1894. leto 143.154 fl. 82 kr., obstoji sedaj: a) iz zadružnih deležev 51.960 fl., b) iz zadružnega (rezervnega) fonda 54.460 fl. 8 kr., c) iz ustanove za dobrodelne namene 15.495 fl. 82 kr., d) iz Franc Rapočeve ustanove 30.912 fl. 52 kr., skupaj 152.828 fl. 42 kr. in se je torej tekom leta povišalo za 9673 fl. 60 kr.

Vzreja žrebet.

Našim konjerejcem nekaj besed! Če prav že vsak dobro vé, kaj ima vse odpraviti pri žrebetih v njihovi

prvi mladosti, naslednji opomini ne morejo biti od škode, ker izkušnja kaže, kako se ta imenitna domača žival v prvih tednih zanemarija, v času, ko bi največje skrbljivosti potrebovala. Čisto drugačne, čile in lepe konjiče bi imeli slovenski kmetje brez velikih stroškov v svojih hlevih, ko bi se potrudili, le prve tri ali štiri mesece nekoliko bolj skrbno gledati na vzrejo žrebet. Če je gospodar, ki ima brejo kobilo, nujne stvari pripravil, če je postavil iz desek poseben oddelek za žrebe, če je pobral kobili železje raz nog, ni se mu več bati, da bi se stvar ponesrečila.

Navadno pri povrženju ni treba nobene človeške pomoči. Le malokedaj se pripeti, da mora gospodar s svojo roko pomagati, a če to stori, mora biti jako spreten, opazen in previden, kajti kobila ni krava; ne sme se nikakor z njo tako ravnati kakor s kravo, ki ni tako občutljiva.

Po povrženju pa je gospodarjevo prvo delo, da žrebetu popkovino, to je popkov trak zavije, odstrani, le odrezati s kako ostrino ga ne kaže. Prej ko se tega dela loti, mora si jako skrbno umiti roke v vodi, kateri je nekoliko žganja primešanega ali, pa v karbolovi kiselini. Tudi, če je popkovina že od narave pretrgana, ne sme človek ostalega, žrebeta se držečega dela dotakniti, ne da bi si prej roke dobro umil. Od šesterih žrebet, ki v prvi mladosti poginejo, je najmanj pri četririh uzrok pogina slabo, neprevidno ravnanje s popkovino.

Dalje ne sme varuh, kateremu je žrebe izročeno, odlagati nič manj imenitnega dela, da namreč žrebe na lahko, a dobro otere in posuši, kobili pa prav mehko nastelje. Brž ko se vidi, da se mladiču zljubi mleka, naj se brez odlaganja nese h kobilnemu vimenu in to se mora tako dolgo ponavljati, dokler samo na noge ne stopi. Kobila mora dobivati prav dobro, čisto in zdravo seno; malo, pa dobrega ovsa, in vode, zmešane z moko. Bob, fižol, grah, krompir itd. se doječi kobili nikdar ne sme polagati, ker zgubi precej dosti mleka, ker še to mleko, kolikor ga ji ostane, ni zdravo in žrebetu jako škoduje in vrhu tega se še kobila hitro kakoršne koli notranje bolezni nalezje.

Že prvi teden sme se žrebetu v njegovem oddelku, kamor kobila ne doseže, zdrobljeni oves ponuditi. Če se ga brani in če nima kobila dosti mleka, mora se žrebe rediti z ovsenim močnikom ali s kravjim mlekom, ki se mu pa toplo daje. Pa oves naj se mu le pridno ponuja; če se ga tudi prve dni ne dotakne, se ga slednjič le navadi.

Pri konju mora gospodar posebno prvo leto prav paziti, ker v tem času zraste, kar se tiče visokosti, največ. Prvo leto namreč zraste skoraj pol metra, v naslednjih dveh letih pa skupaj komaj za 3 dm. Ali ne sledi iz tega, kolike važnosti je vzreja v prvem letu?

Ne samo na klajo, tudi na prosto gibanje mora gospodar računati. Žrebe in kobila morata se pridno spuščati na prosto, če hoče gospodar, da bi prospevala, da bi postal iz žrebeta čil konjič. Kamor gre kobila, naj se pusti tudi mladič, tudi če je kobila pri težkem delu. — Še na nekaj je treba konjerejce tako nekako vznovič opozarjati, kar preradi zanemarijajo. To so kopta pri žrebetu, ki se tako lahko na to ali ono stran skrivijo ali pokvariijo ter tako ves čas ostanejo, če se temu v mladosti v okom ne pride. Predolgi parklji ne smejo se oluščiti, boljše jih je odrezati ali odsekati.

Odstavljajo se žrebeta navadno v četrtem ali petem mesecu svoje starosti. Ako pa kobila težko dela, mora se to že prej, najmanj v tretjem mesecu zgoditi, ker obema nalogama kobila ni kos, da bi redila s svojim mlekom žrebe in ob enem se cel dan pri težkem delu mučila. — Gospodarji, ne zanemarijajte nikar svojih žrebet! Vaš trud bode na vsak način obilno povrnjen,